

Základní škola Sokolov, Švabinského 1702, 356 01 Sokolov

Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu

Platnost dokumentu od 1. 9. 2015, verze 2.

**ŠVP pro přípravnou třídu projednán školskou radou dne: 24. 9. 2015
a schválen pedagogickou radou dne: 1. 9. 2015**

**Upravený školní vzdělávací program pro přípravnou třídu nabývá účinnosti dnem
1. září 2020, verze 1.**

**Úprava projednána a schválena pedagogickou radou 17. června 2020
a školskou radou dne 29. června 2020.**

Mgr. Lenka Černá
ředitelka školy

1. Charakteristika vzdělávacího programu

Přípravnou třídu zřizuje město Sokolov jako zřizovatel Základní školy Sokolov, Švabinského 1702, a to se souhlasem Krajského úřadu Karlovarského kraje. Dle § 47 školského zákona v platném znění je určena pro děti v posledním roce před zahájením školní docházky, které jsou sociálně znevýhodněné a u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj.

Hlavním vzdělávacím cílem přípravné třídy je všestranný rozvoj každého dítěte a především jeho fyzická i psychická připravenost na vstup do 1. třídy. Program se zejména zaměřuje na rozvoj hrubé a jemné motoriky, ale i osobnostních vlastností dítěte. Nutností je připravit dětskou ruku na psaní. K tomu se využívají různé grafomotorické listy, kde dítě ruku uvolňuje a postupně zpřesňuje a cíleně koordinuje pohyb ruky. Hrubou motoriku zdokonaluje zejména při různých pohybových chvilkách, hudebně pohybových činnostech a dalších aktivitách. Dále si dítě osvojuje poznatky zábavnou formou, pomocí různých didaktických her a činností. Rozvoj osobnostních vlastností zajišťuje pedagog nabídkou osobnostních a sociálních her. Při těchto aktivitách se dále rozvíjí vztahy mezi dětmi, ale i mezi dětmi a pedagogem a dalšími pracovníky. K posilování mezilidských vztahů slouží také práce ve dvojicích či skupinách, kde mají děti možnost se učit spolupracovat, kooperovat, tolerovat druhého atd. Ve výuce pedagog využívá konkrétnosti, názornosti, aktivity dětí a vše přizpůsobuje zejména přiměřenosti věku a individualitě každého dítěte.

2. Podmínky a organizace vzdělávání

Životospráva dětí

Stravování a pitný režim dětí zajišťují zákonní zástupci, škola pro to vytváří časové a prostorové podmínky. Pitný režim dětí není časově vymezen, učitelka dbá na jeho přiměřené provádění. Svačina je v době přestávky od 9.40 do 10.00 hodin.

Oběd mohou zákonní zástupci zajistit ve školní jídelně, pak škola zajišťuje dohled nad dětmi při cestě do jídelny, při obědě a při cestě z jídelny zpět.

Prostorové podmínky

Učebna přípravné třídy je umístěna v budově školní družiny. Děti přípravné třídy mají k dispozici sociální zařízení ŠD. Dle rozvrhu a s dohledem učitelky mohou využívat další prostory školní družiny a školy, zejména tělocvičnu, hřiště apod.

Věcné vybavení

Učebna přípravné třídy je vybavena nábytkem pro výuku (lavice, stolky, židle) přiměřeným věku dětí, dále kobercem pro jiné činnosti. Ve třídě je také další nábytek pro uložení materiálu a pomůcek, nástěnky, CD přehrávač a jiný drobný inventář. Ve třídě je umyvadlo s teplou a studenou vodou. Místnost je možno větrat okny.

Psychosociální podmínky

Vzdělávání je individualizované a má intervenční, popř. korektivní charakter. Vzdělávací program trvá jeden rok.

Dětem je trvale vytvářeno klidné a příjemné prostředí. Přípravná třída je umístěna v nefrekventované části školy, mimo provoz 1. stupně, v budově ŠD. Ve třídě vzhledem k jinému režimu není zvonění na začátku a konci výuky. Děti jsou pod stálým dohledem učitelky a

asistenta pedagoga, příp. jiné dospělé osoby (zaměstnanec školy). Učitelky předcházejí různými opatřeními úrazu dětí v rámci pravidel ochrany zdraví. Děti pracují zpravidla v kolektivu ostatních dětí. Učitelky dbají na individuální přístup ke každému dítěti přiměřeně k jeho schopnostem, příp. nadání či postižení.

Organizace

Počet dětí ve třídě je 10 – 15. O zařazení dítěte do přípravné třídy rozhoduje ředitel školy na základě žádosti rodičů a doporučení pedagogicko-psychologické poradny (v souladu s platnou legislativou).

Výuka v přípravné třídě začíná v 8.00 hodin a končí v 11.40 hod., odpolední část výuky zajišťuje školní družina. Podrobnosti stanovuje Řád přípravné třídy.

Výuka je členěna do bloků dle probíraného učiva a přiměřeně k výkonům dětí, řídí se rámcovým týdenním rozvrhem. Základem je organizovaná činnost dětí – ranní kruh, didaktické hry, práce s pracovními listy, relaxační a protahovací cvičení, pohybové a hudebně pohybové hry, činnosti rozvíjející hudební schopnosti, různé výtvarné techniky, práce s přírodními i nepřírodními materiály.

Speciálně pedagogická péče

Speciálně pedagogickou péči garantuje Pedagogicko-psychologická poradna, příp. jiná odborná pracoviště (např. Speciálně pedagogické centrum apod.) v součinnosti s třídní učitelkou a výchovnou poradkyní pro 1. a 2. stupeň ZŠ. Vyšetření dětí a další pomoc vyšetřeným dětem se poskytuje na žádost zákonných zástupců v poradně či ve škole. Škola bude při výuce vycházet z doporučení poradny formou různých podpůrných opatření (individuální přístup, vhodné metodické postupy, kompenzační pomůcky, příp. asistent pedagoga).

Personální zajištění

Výuku v přípravné třídě zajišťuje učitelka 1. stupně nebo učitelka MŠ a asistent pedagoga. Spolupracují s dalšími zaměstnanci školy, především s vyučujícími 1. ročníku, výchovnou poradkyní. Mimo školu především s pracovníky Pedagogicko-psychologické poradny, příp. s učitelkami z mateřské školy, kterou děti navštěvovaly před nástupem do přípravné třídy.

Spolupráce se zákonnými zástupci

Spolupráce se zákonnými zástupci je nezbytnou formou práce učitelky v přípravné třídě. Měla by být pravidelná a mít ustálenou podobu (ústní komunikace při přebírání a předávání dítěte, třídní schůzky, individuálně domluvené schůzky, písemná komunikace prostřednictvím deníku dítěte apod.). Komunikace by měla být vstřícná, věcná a jasná.

Evaluace

Děti přípravné třídy nejsou klasifikovány způsobem běžným na základní škole (stupně hodnocení prospěchu a chování, výchovná opatření apod.). Je kladen důraz na pozitivní motivaci a průběžné sledování a hodnocení individuálního vzdělávacího pokroku. Učitelka provádí vstupní, průběžnou a výstupní diagnostiku dítěte, při níž sleduje, popisuje a vyhodnocuje rozvoj dětské osobnosti a jeho vzdělávací pokroky. Dle získaných poznatků navrhuje a v průběhu přípravné třídy realizuje potřebná pedagogická opatření. Hlavním nástrojem diagnostikování je pravidelně zpracovávaný záznamový arch (vzor viz níže). Mezi další diagnostické metody patří pozorování dítěte, rozhovor, analýza dětských prací, didaktické hry a projekty. Každé dítě může mít své portfolio, ve kterém učitelka shromažďuje jím vytvořené práce.

Pedagogické závěry zpracovává učitelka přípravné třídy do pololetní a závěrečné zprávy, kterou předá rodičům a v kopii ji ukládá k dětské pedagogické dokumentaci. Ta bude předána škole, v níž dítě nastoupí do 1. ročníku.

Učitelka dbá i na autoevaluaci dětí, vhodným a přiměřeným způsobem je vede k tomu, aby se učily hodnotit výsledky své práce.

3. Vzdělávací obsah Školního vzdělávacího programu pro přípravný ročník

Školní vzdělávací program pro přípravný ročník je vzdělávací dokument, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání v přípravném ročníku. S programem jsou seznámeni rodiče dětí a je sestaven tak, aby respektoval hlavní cíle předškolního vzdělávání.

Naším záměrem je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci předškolního období bylo relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat nároky života a povinnosti v základní škole, které jsou na ně kladeny. Proto sledujeme tyto rámcové cíle.

Cíle vzdělávacího programu:

1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení a poznání. Získání schopnosti působit na své okolí jako samostatná osobnost
2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. Vnímat rozmanitost přírody a významu její ochrany

ŠVP usiluje v souladu s RVP o vytváření základů klíčových kompetencí dítěte:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnostní a občanské

Očekávané kompetence

Kompetence učení – dítě, ukončující přípravnou třídu

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů
- učí se hodnotit své pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů – dítě, ukončující přípravnou třídu

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující situace se snaží řešit samostatně na základě nápodoby, či opakování, náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší a experimentuje, vymýšlí nová řešení problémů a situací, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou může situaci ovlivnit
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu

Kompetence komunikativní – dítě, ukončující přípravnou třídu

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně zformulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se slovy i gesty, v běžných situacích reaguje bez zábran a ostychu
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon apod.)
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální – dítě, ukončující přípravnou třídu

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i za své jednání odpovídá a nese důsledky
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi, či v neznámých situacích, se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost a násilí se nevyplácí
a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou

Kompetence činnostní a občanské – dítě, ukončující přípravou třídu

- svoje činnosti a hry se učí plánovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých, je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské)

4. Hlavní cíle školního vzdělávacího programu pro přípravný ročník

1. Přirozenou formou podporovat osobnostní a sociální rozvoj dětí – adaptace, pocit bezpečí, důvěra, znalost prostředí, osobní pohoda, spokojenost, sebevědomí, sebedůvěra, sebevyjadřování, citová samostatnost, sebeovládání, seberealizace – každý něco umí, každý někam patří, zážitky a zkušenosti, zdravé životní návyky a postoje, pravidla chování – co se smí a nesmí, co nás zajímá.

2. Podporovat a rozvíjet sociální a citové vztahy mezi dětmi, pravidla ve vztahu k druhému, úctu k druhému a k práci, spolupráci, toleranci, mezilidské morální hodnoty, komunikaci, společné řešení problémů.

3. Rozvoj osobnosti dítěte pohybovými aktivitami, hrou, prožitkovými činnostmi s respektováním jeho individuálních potřeb.

4. Poskytovat dětem co nejvíce příležitosti k aktivnímu pobytu na školní zahradě, hřišti a v přírodě se zřetelem na vlastní prožitky a tvořivost, která povede k osvojení pojmů ochrana životního prostředí, význam živé a neživé přírody, podnebí, počasí, roční období, rostliny, živočichové, získání nových poznatků, znalostí a vědomostí, estetické cítění, pracovní průprava a dovednosti, pěstitelské činnosti, pozorování, experimentování a pokusy, rozvoj smyslů, tvořivost a fantazie, prevence před úrazy a péče o zdraví.

5. Veškeré činnosti orientovat k tomu, aby si dítě od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získalo tak předpoklady pro celoživotní vzdělávání.

6. V dílčích projektech se zabývat enviromentální a multikulturní výchovou.

Vzdělávací obsah „Učíme se hravě“

Vzdělávací obsah je rozdělen do 5 integrovaných bloků, které jsou svým obsahem průřezové a jsou vytvořeny tak, že zasahují do všech pěti vzdělávacích oblastí, stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání:

• Dítě a jeho tělo	-	oblast biologická
• Dítě a jeho psychika	-	oblast psychologická
• Dítě a ten druhý	-	oblast interpersonální
• Dítě a společnost	-	oblast sociálně – kulturní
• Dítě a svět	-	oblast environmentální

Tematické bloky

1. Já, malý človíček, vám předvedu, co už všechno dovedu
2. Kamarád, je to ten, koho mám rád
3. Jeden za všechny, všichni za jednoho
4. Na světě je přece krásně
5. Rozvíjej se poupátko

Tyto tematické bloky pedagog dále rozpracuje do vzdělávacího programu, kde volí činnosti podle individuálních potřeb dětí, cílů a pedagogických záměrů tematického bloku.

Učíme se hravě

1. Já, malý človíček, vám předvedu, co už všechno dovedu

Stimulace a podpora růstu. Neurosvalový vývoj dítěte. Podpora fyzické pohody a zlepšování tělesné zdatnosti. Rozvíjení pohybové a manipulační schopnosti dětí (jemná a hrubá motorika). Sebeobslužné dovednosti a zdravý životní postoj.

Cílem je vytvořit povědomí o vlastním těle, znát všech 5 smyslů, k čemu slouží, umět je správně využívat a chránit si je. Vést děti k ochraně svého zdraví i zdraví ostatních, chápat nezbytnost lékařské péče, základy správného stravování, oblékání, hygieny.

Vzdělávací nabídka

- pohybové činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty a jejich praktické používání zdravotně zaměřené činnosti
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí, vytváření zdravých životních návyků a k prevenci úrazů, nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Očekávané výstupy

- správné držení těla, běhat, skákat, udržovat rovnováhu při pohybu, zvládat nižší překážky
- a různé druhy lezení, házet, chytat míč, užívat různé náčiní, užívat různé pomůcky k pohybu
- pohybovat se bezpečně v kolektivu
- pohybovat se koordinovaně a jistě i v různém přírodním terénu
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus, doprovázet pohyb zpěvem
- lateralita, správné držení tužky, zvládat výtvarné činnosti
- vést stopu tužky při kresbě, napodobit jednoduché geometrické tvary, písmena
- pracovat se stavebnicemi, skládkami, zavázat kličku, navlékat korálky
- správné zacházení s rytmickými hudebními nástroji
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat běžné denní úkony, oblékat se, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, nalít si pití, používat ubrousek
- postarat se o své osobní věci, hračky, pomůcky, udržovat pořádek
- pojmenovat části těla, mít poznatky o růstu těla
- znát základní zásady zdravého životního stylu
- uvědomovat si, co je nebezpečné, vědět, jak se vyhnout nebezpečí, projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám, bránit se projevům násilí
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí
- znát a dodržovat základní pravidla chování

2. Kamarád, je to ten, koho mám rád

Utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilování, kultivování a obohacování jejich vzájemné komunikace a zajišťování pohody v kolektivu.

Cílem je pomoc dětem s adaptací na nové prostředí, vytvořit kolektiv, kde se děti vzájemně poznávají, respektují jeden druhého. Ohleduplně se chovají k ostatním dětem a dospělým – vytváření pravidel ve třídě, slušné chování.

Vzdělávací nabídka

- běžné verbální a neverbální komunikační aktivity, společná setkávání, povídání a aktivní naslouchání druhému
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, společenské hry, společné aktivity, aktivity podporující sblížení dětí, podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- hry, modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým, komunikovat vhodným způsobem, spolupracovat, respektovat, obracet se na něj o pomoc, radu, rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání
- aktivně komunikovat s ostatními dětmi bez vážnějších problémů, chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a různých aktivitách, být ostatním partnerem
- využívat nonverbální komunikaci
- obhajovat své potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého
- všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje
- chápat rozlišení mezi sebou, každý je jiný, každý jinak vypadá, jinak se chová
- porozumět běžným projevům emocí, vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak
- dokázat odmítnout nepříjemný kontakt v komunikaci, bránit se posmívání
- uvědomit si vztahy mezi lidmi
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti, důvěřovat schopnostem vlastním, cítit sounáležitost s ostatními, nabídnout pomoc

3. Jeden za všechny, všichni za jednoho

Uvedení dítěte do společnosti ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění. Pomoc dítěti osvojit si základní všeobecné, uznávané společenské, morální a estetické hodnoty, podílet se na utváření společenské pohody.

Cílem je probouzet v dětech pocit radosti a sounáležitosti při oslavách a svátcích v PT – masopust, Vánoce, Velikonoce, Den matek, Den dětí, narozeniny, narození sourozence, umožnit dětem spontánně i radostně prožít „Svůj den“, posilovat u dětí radost z nejen přijímání, ale i dávání, rozvíjet kulturně-estetické dovednosti (hudební, dramatické, výtvarné), přibližovat dětem přiměřeně jejich věku lidové tradice.

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel ve třídě
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- tvůrčí činnosti podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- setkávání se s uměním mimo PT, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené na poznávání a rozlišování různých společenských rolí a osvojování si rolí, do nichž se přirozeně dostává aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku a mravní hodnoty
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur

Očekávané výstupy

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci, dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v PT a na veřejnosti
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět prohrávat
- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- pojmenovat povahové vlastnosti
- pochopit funkci rodiny a jejich členů
- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy, navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce, úsilí
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci, vyjádřit a zhodnotit prožitky
- v kulturních místech respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všimnout si kulturních památek kolem sebe

4. Na světě je přece krásně

Založení u dítěte elementárního podvědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu na životní prostředí, počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu, vytváření základů pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

Cílem je podporovat přirozený zájem a zvědavost dětí o živou a neživou přírodu a dění v ní u nás, ale i ve světě-rozdíly, zajímavosti. Vycházíme z prostředí, které nás obklopuje (stromy, zvířata, rostliny, apod.). Pěstujeme v dětech ochranný vztah a podporujeme lásku k přírodě (ekologie, dopady na prostředí...).

Vzdělávací nabídka

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolí přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené na získávání praktické orientace v obci
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit, využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých situacích, které mohou nastat
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti-diskuze, vyprávění, kladení otázek, poslech, objevování apod.
- praktické činnosti na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami, materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými informacemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů
- ekologicky motivované hravé aktivity

Očekávané výstupy

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí, mít poznatky o své zemi
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání
- uvědomit si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný, mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod.
- zajímat se o okolní dění, všimnout si změn v okolí, vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje
- znát co je škodlivé a nebezpečné, co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk s přírodou se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí
- všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady-třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, být citlivý k přírodě

5. Rozvíjej se poupátko

Rozvíjení duševní pohody dítěte, psychické zdatnosti, jeho intelektu, jazyka a řeči, poznávacích procesů funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativitu a sebevyjádření. Stimulace osvojování a rozvoj vzdělávacích dovedností dítěte a povzbuzování v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Cílem je podporovat zvědavost a vnímavost dítěte k veškerému dění i ve společnosti – kolem nás. Usilujeme o vytvoření komplexní představy o všem, co děti obklopuje (město, vesnice, doprava, materiály, barvy, profese, přírodní jevy-počasí...). Chceme, aby se děti snažily přemýšlet o věcech, událostech a dějích a rozšiřovaly si obzory. Naší snahou je umožnit dětem dostatek podnětů a informací – encyklopedie, pozorování, pokusy...

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo, komentování zážitků, vyřizování vzkazů a zpráv, samostatný slovní projev
- přednes, realizace, zpěv, dramatizace
- přímé pozorování přírodních, kulturních, technických objektů i jevů v okolí, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností
- manipulace s předměty, konkrétní operace s materiálem, experimenty
- smyslové hry a činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, námětové hry a činnosti, hry podporující tvořivost, představivost a fantazii, hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběh, události apod.
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení v projevovalání citů, v sebekontrolu a v sebeovládání
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Očekávané výstupy

- spontánně vyprávět zážitky
- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte, mít přiměřeně bohatou slovní zásobu
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu
- porozumět se verbálně i nonverbálně
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně
- předat vzkaz
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladná, podobného významu, stejně znějící slova a slova různého významu
- rozkládat slova na slabiky, vyčlenit hlásku na začátku slova, rozlišit krátké a dlouhé samohlásky
- zaregistrovat změny ve svém prostředí
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- rozlišit tvary, barvy, základní geometrické tvary
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály, využívat tvůrčí a výtvarné techniky
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály
- dokreslit chybějící části na obrázky, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, pochopit význam a umět je používat
- sledovat očima zleva doprava
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem a označit své výtvary
- napodobit některá písmena či číslice
- rozlišovat základní prostorové pojmy, na těle, s oporou o nějaký předmět, orientovat se řadě, orientovat se podle slovních pokynů
- orientovat se v údajích v rámci dne, rozlišovat základní časové údaje, orientovat se v čase
- rozlišovat roční období i jejich typické znaky
- porovnat a uspořádat předměty dle daného kritéria
- orientovat se v číselné řadě 1-10, umět vyjmenovat, porovnat, chápat číslo jako počet prvků
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech, jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- přicházet s vlastními nápady, projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při neporozumění, zkoušet, experimentovat
- nechat se získat pro záměrné učení, odlišit hru od systematické povinnosti
- zapojovat se do činností, kooperovat a komunikovat, s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé

- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- odhadnout na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro něj obtížné
- umět se přizpůsobit změnám, odložit splnění osobních přání na pozdější dobu

Vzdělávání dětí se speciálními potřebami

u dětí s poruchami pozornosti a vnímání

- prostředí je pro dítě zklidňující
- je zajištěný bezpečnostní dohled
- počet dětí ve třídě je snížen
- je zajištěný důsledný individuální přístup asistentkou pedagoga

u dětí se sluchovým postižením

- je zajištěno osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte
- je dodržována sluchová hygiena
- jsou zajištěny a využívány vhodné kompenzační pomůcky
- vzdělávání probíhá ve vhodném komunikačním systému

u dětí se zrakovým postižením

- je zajištěno osvojení specifických dítětem zvládnutelných dovedností zaměřený na samostatnost a sebeobsahu
- prostředí je pro dítě maximálně bezpečné
- je dodržována předepsaná zraková hygiena
- je vytvářena nabídka alternativních aktivit
- jsou využívány vhodné kompenzační pomůcky a hračky
- počet dětí ve třídě je snížen
- je zajištěna přítomnost asistenta pedagoga

doporučení z pedagogicko-psychologické poradny

Záznamový arch pro sledování a hodnocení rozvoje a učení dítěte v přípravné třídě základní školy

(podklad pro cílenou podporu vzdělávacích pokroků dítěte z pohledu jeho školní způsobilosti)

Jméno dítěte:..... Datum narození:.....

Data jednotlivých záznamů:.....

Jméno učitelky:.....

Dítě **navštěvovalo – nenavštěvovalo** mateřskou školu

Dítě **má – nemá** odloženou školní docházku

Kdy a jak záznamový arch používat

Dítě, které absolvuje přípravnou třídu základní školy, by mělo být na takové úrovni svého rozvoje a učení, aby bylo způsobilé zvládat s uspokojením život ve školním prostředí, dorozumět se v českém jazyce, bez vážnějších problémů zvládat školní práci a strukturované učení. V přípravné třídě je zapotřebí zaměřit se zejména na tyto oblasti a podporovat rozvoj dovedností, jejichž osvojení dítěti školní začátky usnadní.

Záznamový arch umožňuje sledovat **deset základních dovedností**. Jsou formulovány v podobě očekávaných výstupů, k nimž by vzdělávání v přípravné třídě mělo směřovat. Nejsou to výstupy povinné, ale pouze orientační, jichž každé dítě může dosahovat v jiné kvalitě či v jiné úrovni dokonalosti, dle svých osobních dispozic a možností. **Tyto výstupy jsou však určující pro pedagogické úsilí učitelky, která by se měla snažit poskytnout každému dítěti takovou podporu a pomoc, aby dosáhlo maxima svých individuálních možností.**

Záznamový arch může sloužit ke zjištění toho, na jaké úrovni rozvoje a učení je dítě při vstupu do přípravné třídy (jeho pomocí můžeme provést **základní vstupní diagnostiku dítěte** a spolehlivěji rozpoznat jeho konkrétní vzdělávací potřeby). V průběhu školního roku pak může sloužit učitelce k **postupnému sledování vzdělávacích pokroků dítěte** a ověřování toho, zda a v jaké míře si dítě sledované dovednosti osvojuje či nikoli. Dle zjištění pak učitelka v rámci individuálního vzdělávacího plánu upravuje vzdělávací nabídku.

Záznamový arch postačuje pro čtyři záznamy (má sloupce *I. – IV.*). Rubriku pro **poznámky u jednotlivých dovedností** lze využít tehdy, má-li dítě v konkrétní dovednosti vážnější problémy a potřebuje-li výraznější intervenci. Tuto rubriku může učitelka využít také k upřesnění zápisu, popř. k uvedení jiných důležitých skutečností, které se zjištěním souvisejí.

Prostor pro **pracovní poznámky** (na poslední straně archu) učitelka využije pro závěry z jednotlivých etap, kdy hodnotí vzdělávací pokroky dítěte. Zapisuje zde konkrétní podněty pro pedagogickou práci do další etapy a zároveň zhodnotí i konkrétní pedagogická opatření, která byla uskutečněna (zda a nakolik byla či nebyla opatření či intervence účinná). Má tak možnost získávat **průběžně zpětnou vazbu** a podle toho následně plánovat, usměrňovat či korigovat svoje další vzdělávací kroky.

Při práci s archem zapisujeme v příslušném sloupci k jednotlivým dovednostem, na jaké úrovni ji dítě zvládá. **Hodnotíme podle stupnice 1 – 4.** Pokud nemáme dostatek podnětů k tomu, abychom úroveň určité dovednosti zhodnotili, zapíšeme **N** (např. u dítěte, které se dostatečně neprojevuje, dosud mluví špatně česky apod.). V další etapě se pak pokusíme skutečnost zjistit a údaj doplnit.

Stupnice pro hodnocení dítěte v jednotlivých dovednostech (způsobilostech):

1 – dosud nezvládá (má vážnější obtíže)

2 – zvládá s vynaložením maximálního úsilí

3 – přetrvávají problémy (občasné, dílčí)

4 – zvládá spolehlivě, bezpečně

N – není hodnoceno (nelze říci, neprojevuje se)

. Praktická samostatnost (fyzický rozvoj a pohybová koordinace, sebeobsluha)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• je dostatečně fyzicky vyspělé					
• jeho pohyby jsou koordinované (hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)					
• samostatně se obléká					
• je samostatně při jídle					
• je samostatně při zvládnutí pravidelných denních úkonů osobní hygieny					
• udržuje kolem sebe pořádek (je schopné samostatně připravit či uklidit pomůcky, srovnat hračky apod.)					
• dovede si samo poradit s běžnými problémy (např. uklidí po sobě papír od sušenky, nalije si nápoj, utře rozlitý čaj, zalije květiny apod.)					
• dokáže se postarat o své věci					

2. Sociální informovanost (orientace v prostředí, v okolním světě i v praktickém životě)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• vyzná se ve svém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky aj.)					
• rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se setkává (má základní poznatky o světě přírody i o životě lidí)					
• ve známém prostředí se pohybuje a vystupuje samostatně					
• s pomocí dospělého se dovede zorientovat v novém prostředí					
• dovede vyřídit drobný vzkaz					
• dokáže si vhodně říci o to, co potřebuje					
• odhadne nebezpečnou situaci, neriskuje					

3. Citová samostatnost (emoční stabilita, schopnost kontrolovat a řídit své chování)

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• zvládá odloučení od rodičů (po určité části dne)					
• vystupuje samostatně, má svůj názor, dokáže vyjádřit souhlas i nesouhlas					
• projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů nálad					
• reaguje přiměřeně na drobný neúspěch					
• dovede odložit přání na pozdější dobu					
• dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci					

4. Sociální samostatnost (soužití s vrstevníky, uplatnění se ve skupině vrstevníků, komunikace, spolupráce, spolupodílení se)

	I.	II.	III.	IV.	Poznámky
• uplatňuje základní společenská pravidla (umí pozdravit, požádat, poděkovat, omluvit se)					
• dovede se vcítit do potřeb druhého dítěte					
• dokáže vyslovit a obhajovat svůj názor					
• dokáže vyjednávat a dohodnout se					
• dovede se zapojit do práce ve skupině, bez projevů prosazování se či naopak nezúčastnění se					
• komunikuje a spolupracuje s ostatními dětmi					
• při skupinových činnostech se snaží přispět svým podílem					
• pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit					

5. Výslovnost, gramatická správnost řeči, slovní zásoba, úroveň komunikace

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• vyslovuje správně všechny hlásky					
• mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.					
• mluví gramaticky správně (tj. užívá správně rod, číslo, čas, tvarů, slov, předložky aj.)					
• rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v prostředí					
• má bohatou slovní zásobu konkrétních pojmů					
• rozumí pojmům vyjadřujícím časoprostorovou orientaci (např. nad, pod, dole, nahoře, dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký, dříve, později, včera, dnes atd.)					
• užívá správně uvedených časoprostorových pojmů					
• zná bezpečně pojmosloví tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník atd.) a správně jich užívá					
• dokáže správně pojmenovat barvy					
• běžně komunikuje s dětmi i dospělými, je schopno dialogu, v komunikaci si je jisté (nevyskytují se pravidelná nedorozumění)					

6. Lateralita ruky, koordinace ruky a oka, držení tužky

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• upřednostňuje užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje					
• je zručné při zacházení s předměty, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí apod.)					
• tužku drží správně, tj. třemi prsty, s uvolněným zápěstím					
• dokáže vést stopu tužky a napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary (popř. písmena)					

7. Diferencované vnímání (sluchová a zraková analýza a syntéza)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• rozlišuje podstatné znaky předmětů (rozlišuje barvy, tvary, figuru a pozadí)					
• rozlišuje zvuky (slyší hlásku ve slově)					
• dovede pracovat se strukturou slov (zvládá hrát slovní fotbal, odebere počáteční či konečnou hlásku ve slově, dovede vytleskat slabiky ve slově)					
• dokáže najít rozdíly mezi dvěma obrázky či mezi dvěma podobnými slovy					
• dovede složit obrázek z několika tvarů a slovo z několika slabik					
• postřehne změny ve svém okolí					

8. Logické a myšlenkové operace (porovnávání, třídění, řazení, číselné představy, řešení problémů)

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• dovede porovnávat vlastnosti předmětů (velikost, tvar aj.)					
• dovede třídit předměty dle daného kritéria (roztřídí korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)					
• dovede seřadit předměty podle velikosti vzestupně i sestupně (např. pastelky)					
• vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků v rozsahu do pěti (deseti)					
• přemýšlí, uvažuje (odpovídá na položené otázky, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy)					

9. Záměrná pozornost, úmyslná paměť pro učení

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• dovede soustředit pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10 – 15 min.), neodbíhá od nich					
• soustředí se i na ty činnosti, které pro ně nejsou aktuálně zajímavé (které mu byly zadány)					
• dokáže si záměrně zapamatovat, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si to po přiměřené době vybavit a reprodukovat					

10. Pracovní chování, soustředěná pracovní (učební) činnost, záměrné učení

	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Poznámky</i>
• dokáže přijmout úkol či povinnost					
• dokáže postupovat podle pokynů					
• zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí k jejich dokončení					
• dovede odlišit hru od systematické práce					
• „nechá“ se získat pro záměrné učení					
• neruší v práci ostatní					

Pracovní poznámky učitelky – závěry z jednotlivých etap hodnocení

Datum záznamu	Aktuální vzdělávací potřeby dítěte a závěry pro pedagogickou práci v další etapě

Rozvrh dne

Během tohoto denního režimu naplňujeme cíle a myšlenky vzdělávacího programu prostřednictvím všech činností, v souladu s cíli RVP PV.

7:45 – 8:00 hodin - příchod do třídy

8:00 – 8:45 hodin - komunikativní kruh, řízená činnost

8:45 – 8:55 hodin - přestávka

8:55 – 9:40 hodin - vzdělávací a zájmová činnost

9:40 – 10:00 hodin - hygiena, svačina

10:00 – 11:40 hodin - poznávací vycházky, zájmová činnost, tvořivé hry, soutěže, pozorování apod.

11:40 – 12:00 hodin - hygiena, přechod do ŠD, oběd

11:40 – 16:30 hodin – dle rozvrhu ŠD